

Çocuklar ın Utangaçlık Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çocuklar ın Utangaçlık Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18944>

Öz

Çocuklar için Utangaçlık Ölçeği (Ç?UÖ), çocukların utangaçlık düzeylerini ve bu durumla ilişkili sosyal davranış eğilimlerini ölçmek amacıyla uyarlanmış psikometrik bir araçtır. Ölçeğin Türkçe adaptasyonu, 2015 yılında Şar ve arkadaşları tarafından gerçekleştirilmiş olup, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde yayımlanmıştır. Ölçek, 26 maddeden oluşmakta ve çocukların kendilerini değerlendirilmelerine olanak tanıyan 5'li Likert ölçeği formatında puanlanmaktadır. Bu uyarlama çalışması, Türkiye'deki eğitim ve klinik ortamlarda **utangaçlık** gibi önemli bir sosyal-duygusal yapının güvenilir bir şekilde değerlendirilmesine olanak sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler

Utangaçlık, Çocuk Psikolojisi, Sosyal Anksiyete, Psikometri, Ölçek Uyarlama, Güvenirlik, Geçerlik.

Yazarlar

Ali Haydar Şar (Sorumlu Yazar), A. Işıklar, B. Özçelik, A. Özbay.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, çocukların sosyal etkileşimlerde yaşadıkları **utangaçlık** düzeyini nicel olarak belirlemektir. Bu araç, çocukların sosyal ortamlarda çekingenlik, kaçınma veya kaygı hissetme eğilimlerini ölçerek, gelişim psikologlarına, eğitimcilere ve klinik uzmanlara müdahale planları oluşturmada yardımcı olmayı hedeflemektedir. Ölçek, özellikle okul çağındaki çocukların sosyal ve duygusal gelişimlerinin izlenmesi ve potansiyel risk gruplarının tespit edilmesi için kritik bir rol oynamaktadır.

Yapı

Çocuklar için Utangaçlık Ölçeği, temel olarak **Utangaçlık** (Shyness) psikolojik yapısını ölçmektedir. Utangaçlık, bireyin sosyal etkileşimlerde rahatsızlık, gerginlik veya kaygı hissetmesi ve bu duygular nedeniyle sosyal durumları kasıtlı olarak veya istemsizce kaçınması ile karakterize edilen bir kişilik özelliğidir. Bu yapı, genellikle sosyal anksiyete ve içe dönüklük ile ilişkilendirilmektedir. Ölçek, bu yapının davranışsal (sosyal kaçınma) ve duygusal (anksiyete, rahatsızlık) bileşenlerini kapsamayı amaçlamaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe formunun yapısal geçerlik çalışmaları, Faktör Analizi yöntemleri kullanılarak incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda, ölçek maddelerinin faktör yüklerinin güçlü olduğu tespit edilmiştir.

edilmiştir. Madde faktör yükleri .52 ile .83 arasında sızalanmaktadır. Bu yüksek yük değerleri, maddelerin ölçülmek istenen temel yapıyı (utangaçlık) temsil etme gücünün yüksek olduğunu ve ölçeğin yapısal olarak geçerli olduğunu göstermektedir.

Güvenirlik

Çocuklar için Utangaçlık Ölçeği'nin iç tutarlılık güvenirliği, Cronbach Alfa katsayısı kullanılarak değerlendirilmiştir. Ölçeğin tamamı için hesaplanan iç tutarlılık katsayısı **.77** olarak bulunmuştur. Bu değer, sosyal bilimler alanında kabul edilebilir düzeyde iyi bir güvenilirlik göstergesidir. Bu bulgu, ölçekteki maddelerin tutarlı bir şekilde aynı psikolojik yapıyı ölçtüğünü kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin orijinal yapılarının Türkçe örneklemede de doğrulanıp doğrulanmadığını test etmek amacıyla açmalyıcı veya doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır (kaynakta sadece madde faktör yükleri belirtilmiştir). Madde faktör yüklerinin .52 ile .83 arasında değişmesi, her bir maddenin ölçülen temel faktöre güçlü bir şekilde katkıda bulunduğunu ve ölçeğin faktör yapılarının sağlam olduğunu işaret etmektedir. Bu sonuçlar, ölçeğin tek boyutlu veya çok boyutlu yapılarının güçlü bir şekilde desteklendiğini göstermektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Kendini Değerlendirme Ölçeği

Maddeler: 26 maddelidir.

Derecelendirme: Ölçek, 1 (Hiçbir zaman) ile 5 (Her zaman) arasında değişen 5'li Likert ölçeği şeklinde puanlanmaktadır. Yüksek puanlar, yüksek utangaçlık düzeyini işaret eder.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama Formu).

Hedef Kitle: Çocuklar.

Yaş Grubu: İlkokul ve ortaokul çağındaki çocuklar (Spesifik yaş aralığı kaynakta belirtilmemiştir).

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki çocuk popülasyonu üzerinde standartlaştırılmıştır.

Test Metodolojisi: Uygulama bireysel veya grup halinde yapılabilir. Çocukların maddeleri

okuyarak veya bir uygulayıcı yardımıyla cevaplaması beklenir.

Anahtar Kelimeler

Çocuk Gelişimi, Sosyal Çekingenlik, Ölçek Geliştirme, Psikometri, Cronbach Alfa, Faktör Yüğü.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ali Haydar Ar

Yazar ORCID Tanımlama ID'si: Belirtilmemiştir.

Kurum E-posta Adresi: asar@sakarya.edu.tr

Yazın Adresi: Sakarya Üniversitesi (Detaylı adres belirtilmemiştir).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı (Türkçe Adaptasyon): 2015

İzinler ve Ücret: Ölçeğin ticari kullanım izinleri ve ücret bilgileri için sorumlu yazar Ali Haydar Ar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal PDF dokümanı aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: cocuklar-icin-utangaclik-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Ar, A., İzzetler, A., Özçelik, B. ve Özbay, A. (2015). Çocuklar için Utangaçlık Ölçeği'nin Türkçe formu'nun geçerliliği ve güvenilirliği. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (30), 123-137.

Çocuklar için Utangaçlık Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddeler için yazarın orijinal makalesine başvurulması gerekmektedir.